

*Тези виступу Виконавчого Віце-президента
Конфедерації роботодавців України -
Мірошниченка О.В.
на засіданні підсумкової колегії
Міністерства освіти та науки України
«Сучасні тенденції розвитку професійно-
технічної освіти: пріоритети та завдання»
28 серпня 2008 р.*

**Шановний Іване Олександровичу,
шановні члени колегії, запрошені!**

Дозвольте подякувати за можливість виступу та поділитися своїми думками щодо ситуації в професійно-технічній освіті та деякими думками щодо перспектив вирішення порушених сьогодні проблем.

Я неодноразово виступав перед цією шанованою аудиторією і говорив про самі болючі проблеми системи профтехосвіти серед яких :

- відсутність стратегії розвитку держави на довгостроковий період і як наслідок неефективна система державного замовлення для навчання студентів;
- відсутність спеціального органу центральної виконавчої влади у галузі ПТО, низький престиж робітничої професії, відсутність скоординованої державної політики профорієнтації молоді;
- відсутність визначення необхідної кількості профтехучилищ, їх раціонального розташування з урахуванням демографічної ситуації і економічного розвитку регіонів та застаріла матеріальна база профтехучилищ, низька оплата праці викладачів, майстрів;
- пасивність роботодавців у відпрацюванні профстандартів, кваліфікаційних вимог до працівників, незацікавленість у інвестуванні у матеріальну базу ПТУ та підвищенні кваліфікаційних вимог працівників при існуючій фіскальній політиці.

Цей перелік можливо ще довго продовжувати, але переконаний, що кожен в цьому залі знає краще мене ці проблеми і може додати ще стільки ж невирішених проблем в системі ПТО.

Пройшов рік з минулої Колегії, де ми піднімали всі ці проблеми. Що змінилося? Думаю, що кардинально для системи нічого. Тут можливо говорити про політичну нестабільність, недієздатність Верховної Ради України приймати необхідні закони, як для стратегії розвитку держави взагалі, так і системи ПТО зокрема. Не знімаємо і ми, роботодавці, своєї провини за певну пасивність. Не треба замовчувати і проблему боротьби за систему ПТО між Міносвіти і Мінпраці, що веде до нездорової конкуренції між відомствами і як наслідок відсутня єдина державна політика, і дії по багатьом напрямам і т.п.

Але давайте уявимо собі ситуацію, коли Уряд, Верховна Рада України, роботодавці, профспілки, Міносвіти, Мінпраці запрацювали як одна команда чи єдиний злагоджений механізм. Але що ми їм зможемо запропонувати? Які прийняти документи як першочергові, котрі, я наголошую на цьому слові, влаштовували всіх. У нас що є єдина концепція розвитку системи ПТН? Єдина концепція профорієнтації молоді? Єдине бачення фінансування і розвитку матеріальної бази ПТО? Єдине бачення майбутнього Кодексу про освіту та навчання в Україні? Єдине бачення національної системи кваліфікацій і національної кваліфікаційної рамки? Думаю що ні!

Глибоко переконаний, якщо ми з Вами терміново спільно не створимо міжвідомчі робочі групи по напрацюванню порушених проблем ми ще декілька років будемо тупцювати на місці і вирішувати з якої країни до нас прийдуть кваліфіковані працівники. Я особисто не розумію, чому не відновлена робота Міжгалузевої ради з питань ПТО, що заважає їй перетворитись на працюючий орган, при тому, що в найближчий час прийняття необхідних нам законів Верховною Радою є проблематичним. Чому ця рада, чи її робочі комісії не взяли на себе напрацювання, чи узгодження вже напрацьованих законопроектів? Але очолювати її має профільний Віце-прем'єр, а не Міністр, при всій повазі до останнього.

Ще одна думка. Впевнений, що нам треба спільно визначити з чого починати, при такій великій кількості існуючих проблем. Всі їх ми однозначно не вирішимо. На мій погляд є три головних - це управління системою, фінансування і якість надання послуг на навчання системою ПТН. Думаю, що ключовим компонентом чи тією відправною точкою комплексного реформування системи є якість, як самої системи, так і надання нею високоякісних послуг, які потребує економіка, яка базується на знаннях і уміннях, тобто на кваліфікаціях.

Не хочу повторюватися перед шановною аудиторією, але якщо ми не змінимо підходи до оцінки якості системи по результатам навчання, не створимо умови для навчання протягом трудової діяльності, не перейдемо до стандартів які базуються на кваліфікаціях, не підготуємо якісних кваліфікованих викладачів, не створимо якісної і незалежної системи оцінки набутих кваліфікацій, то нас чекає стагнація ринку кваліфікованої праці. В цьому аспекті є цікавий останній досвід Єврокомісії по оцінці набутих кваліфікацій і він базується на 3-х основних принципах:

- 1) система оцінки якості освіти повинна бути єдина для всіх форм навчання;
- 2) їй повинні довіряти всі суб'єкти (учні, роботодавці, все суспільство);

3) і третій принцип - хто навчає не має права оцінювати, хто оцінює не має права вчити.

Шановні колеги! Користуючись нагодою, хотів би проінформувати, що фахівцями Конфедерації роботодавців України розроблений проект Закону України «Про національну систему кваліфікацій», який включає в себе наступні основні складові - це:

- національна рамка кваліфікацій – інструмент для визначення, порівняння і класифікації кваліфікацій згідно з прийнятими в країнах ЄС системами освіти і рівнями навчання (8 рівнів кваліфікації, які охоплюють всю системи освіти від 1 класу середньої школи до докторантури);
- реєстр кваліфікацій – опис знань, умінь і навичок - компетенцій, які необхідні для здобуття певної професійної кваліфікації;
- вимоги до змісту і організації професійної підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації в процесі формальної і неформальної освіти;
- державні кваліфікаційні стандарти створені у співпраці з соціальними партнерами, на базі яких розробляються державні освітні стандарти, навчальні плани і програми;
- методики оцінки і визнання набутих кваліфікацій;
- важливе місце в законопроекті займають пропозиції щодо вдосконалення системи управління профсвітою – створення Національного агентства кваліфікацій (уповноваженого органу з управління процесами планування, набуття, оцінки якості і визнання кваліфікацій на засадах соціального партнерства) та створення спеціальних інституцій для проведення незалежної оцінки якості знань, умінь і навичок та компетенції випускників учбових закладів усіх рівнів акредитації та найманих працівників, які хочуть підтвердити (або підвищити) свою кваліфікацію набуту шляхом неформальної освіти, в т.ч. самоосвіти.

Тому, ми були б вдячні присутнім за спільну роботу над його доопрацюванням.

На закінчення хочу ще раз подякувати за можливість виступу та запевнити, що Конфедерація роботодавців України готова залучатись до спільної роботи і бути партнерами як Міносвіти так і Академії педагогічних наук в спільній роботі над викликами, які стоять перед нашою економікою по її забезпеченні кваліфікованими кадрами.

Дякую за увагу.